

Õiguskantsleri Kantselei
Kohtu 8
15193 Tallinn
info@oiguskantsler.ee

Teie 13.08.2025 nr 7-
7/241678/2505938

Meie 01.10.2025 nr 14-3/2663-1

Viljandi haigla tagasiside õiguskantsleri ettepanekutele

Õiguskantsler pöördus vanglate tervishoiuteenuse osutajate poole seoses surmajuhtumitega vanglates. Pöördumises tuuakse välja erinevad ettepanekud surmajuhtumite ennetamiseks ning oodatakse ka tervishoiuteenuse osutajate tagasisidet. Viljandi haigla annab eraldi hinnangu igale tervishoiuteenuse osutajat puudutavale ettepanekule.

- 1. Ettepanek, et Tartu ja Tallinna vanglates oleksid sisse seatud nn pehmed kambrid, kus kainenema toodud ja rahututel ning endale ohtlikel inimestel oleks turvaline ja ohutu olla.**

Toetame õiguskantsleri ettepanekut, et vangla rajaks sellise ruumi ning tagaks ka turvalise voodivarustuse.

- 2. Esmasel tervisekontrollil tuleks kasutusele võtta ka vaimse tervise küsimustikud, mida inimene saab täita ise või vajaduse korral meditsiinitöötaja abiga. Õiguskantsler soovib lisaks kaasata esmasesse tervisekontrolli ka vaimse tervise spetsialist.**

Oleme varasemalt selgitanud, et esmast tervisekontrolli viivad läbi õed, kes on saanud vaimse tervise seisundi hindamise osas vastava täiendkoolituse. Oma töös lähtume vanglaga kokku lepitud kinnipeetava vastuvõtmise suitsiidistandardist. Lisaks põhjalikule anamneesi võtmisele tutvuvad õed digiloos olevate andmetega ning suitsiidiriski hindamiseks viivad vajadusel läbi vaimse tervise hindamise küsimustiku. Viljandi haigla psühhiaatrikliiniku spetsialistide soovitusel oleme võtnud kasutusele SBQ küsimustiku, mis ei ole vangla spetsiifiline. Testi äralõikepunkt on 7 (psüühikahäirega patsiendi korral p 8). Kõrge skoori korral on vajalik esmane sekkumine jälgimisvajaduse näol ja vajadusel vaimse tervise spetsialisti poole suunamine. Kõrge skoori puhul viib täiendava testi vajadusel läbi juba vaimse tervise spetsialist (ASQ küsimustik). Vaimse tervise spetsialistidena töötavad meil vaimse tervise õde, kliiniline psühholoog ning psühhiaater. Koostöös Viljandi haigla psühhiaatrikliinikuga on vaimse tervise spetsialisti tugi kättesaadav ööpäevaringselt. Väljaspool tavapärast tööaega on võimalik konsulteerida telefoni teel. Lisaks teeme koostööd vangla kaplani, üksuste psühholoogide ja sotsiaaltöötajatega. Eelnevale selgitusele tuginedes, ei pea me hetkel vaimse tervise spetsialisti igakordset kaasamist kõikide esmaste tervisekontrollide juurde vajalikuks. Probleemi tuvastamisel/kahtlusel või patsiendi enda soovil on teenus esimesel võimalusel kättesaadav.

- 3. Õiguskantsler palub haiglate KMO-del tagada, et üksikvangistuses viibivaid inimesi külastaks tervishoiutöötaja iga päev. Samuti neid, kes on paigutatud lukustatud kambrisse ja videovalve alla.**

Üksikvangistuses viibivad isikud on tervishoiutöötaja järelevalve all, st nendega kohtuvad erinevad tervishoiutöötajad regulaarselt vastavalt vajadusele, kas meie või patsiendi enda initsiatiivil. Igapäevast kohustuslikku visiiti kambrisse tõesti ei teostata, kuivõrd sellel puudub kliiniline väärtus. Ükski siseriiklik õigusakt ega ka ravi rahastamise leping Tervisekassaga selleks ei kohusta.

Kinnitame Teile, et oleme kinnipeetavate tervisliku seisundiga hästi kursis ja sekkume koheselt, kui hindame seda vajalikuks. Sealjuures võtame patsiendi vaimse tervise seisundi jälgimist väga tõsiselt. Patsiendiohutus on meie prioriteet ning teeme selles osas tihedat koostööd ka vanglaga, sh toimuvad koostöös vanglaga regulaarselt keerulisemate juhtumite arutelud. Ka igapäevane infovahetus vangla ja haigla vahel toimib efektiivselt ning probleemide tekkimisel antakse teisele poolele sellest teada.

Täiendavalt lisame, et tihti viibivad kinnipeetavad üksi kambris enda soovil, et rahustada tekkivaid pingeid kaaskinnipeetavatega.

4. Õiguskantsleri kontrollkäigul osalenud tervishoiuekspert soovitas koolitada haigla KMO õdesid, et nad tunneksid ära opioidi üledoosist tingitud tervisehäire ning manustaksid kahtluse korral antidooti.

Kinnitame Teile, et meie valveõed on vastava koolituse saanud ning oskavad ja julgevad vajadusel antidooti ka kasutada. Eesti Kohtuekspertiisi Instituut viis meie initsiatiivil vastava koolituse läbi valveõdedele 2023. aasta mais. Igal aastal kordame valveõdedele majasisese koolitusena erakorraliste situatsioonide lahendamist, mis sisaldab endas ka üledooside esmaabi.

5. Õiguskantsler rõhutab vajadust tagada vaimse tervise teenused (sh sõltuvushäiretega kinnipeetavatele ja vahistatutele) ning et vangla ja haiglate KMO-d teeksid nende inimeste aitamisel tõhusamat kootööd.

Kinnitame, et SA Viljandi Haigla Tartu meditsiinikeskus peab vaimse tervise teenuste kättesaadavust väga oluliseks ning teeb selles osas sisukat koostööd ka Viljandi haigla psühhiaatriakliinikuga. Nagu eelnevalt mainitud, töötavad meil mitmed vaimse tervise spetsialistid, kes on pikaajalise kogemusega ning pädevad töötama ka sõltuvushäiretega patsientidega. Samuti on meil väga hea koostöö ka vangla vastavate spetsialistide ja ametnikega. Eraldi soovime rõhutada, et koostöös vanglaga peame silmas ka eriliigiliste isikuandmete töötlemise põhimõtteid.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Mart Kull
juhatuse liige

Laura Allase
53880747 laura.allase@viljandihaiigla.ee